

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΔΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Έτος Η' 679

Ιδιοκτήτης—Διευθυντής κ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Πέμπτη 17 'Ιουλίου 1930

Η Κυβέρνησις συντρίβει την 'Εκκλησίαν

Τό έντονον υπόμνημα της 'Ιεραρχίας
πρός τόν κ. Πρωθυπουργόν

Αί αυθαιρεσίαι του Νόμου περί ρευστοποιήσεως
της Μοναστηριακής περιουσίας

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου και τέλος)

Κύριε Πρώεδρε,

Φαύομεν εἰς τὰς ἐπαρχίας
μας ὅχι μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ ὅλοι
οἱ ἱεράρχαι μετ' ἡμῶν πικρῶς δι-
άχυσαν εἰς τὴν ψυχὴν, μετ' ἡμῶν
ναίεσθαι ὅτι εἰς τὴν εὐγενή μας
προσπάθειαν ὅπως δώσωμεν πνο-
ὴν ἐλευθερίαν καὶ δῆμιουργίαν
εἰς τὸ Σώμα τῆς 'Εκκλησίας συν-
τήσαμεν τὴν θλίβαν καὶ τὴν ἀντί-
στασιν ἀπὸ μέρους τῆς Πολιτείας.
Ἄλλὰ καὶ λέγομεν παρηγοίᾳ,
ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ 'Εκκλησία ἡμῶν,
ὁ ὁρατός οὗτος καὶ θεὸς θεσμός,
τὸ καθήκον τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν
'Εθνους, τῆς πόλεως ἡ ζωὴ εἶναι
τοῦ μαρτυρίου μαρτύρων τῆς, τὸ ἐξ
γυθὲν διατάσσοντος τοῦ Γένους,
ὡς μαρτυροῦσι τοῦτο καὶ οἱ πρό-
σφατοι θυσίαι τῶν 'Ιεραρχῶν,
καὶ δὴ ἡ μεγάλη θυσία τοῦ
Σμύρνης Χρυσοστόμου, ἡ ὁποία
κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλα ὑπε-
θύνα ἔργα τῆς Πολιτείας, ἔ-
σσωσεν μόνον τὴν τιμὴν καὶ τὸ με-
γαλειώδες ὄνομα τῆς τρισευδό-
κου ἡμῶν 'Ιστορίας, ἐάν, λέγωμεν,
ἡ 'Εκκλησία, ἡ ὁποία καὶ σήμε-
ρον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας δὲν θά
μετῇ ἀσυγκλήτως εἰς καθά ἱερὸν
πάλμοντοῦ Γένους, δὲν τύχη τοῦ
παιδαίου καὶ τῆς στοργῆς σας,
δὲν τῆς δοθοῦν ἐν μέσῳ τῆς ἀνα-
πύσεως καὶ τῆς δράσεως ἐπὶ
τοῦ πνευματικοῦ εὐδαίμονος καὶ

τῶν ὑψηλῶν κατευθύνσεων τῆς
ζωῆς, τὸ ἔργον σας θὰ εἶναι ἔρ-
γον ἐπιφανειακὸν καὶ ἐφήμερον.
Διότι τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τοῦ
'Ελληνικοῦ Λαοῦ μετ' ἡμῶν
ἀν συντηρημένην καὶ ἀνάπληρον,
θὰ παύσῃ νὰ συγκινηθῇ δι' ἄνω-
τέρους παλμούς, ἢ δι' εὐγενῆς
καὶ ἱερᾶ φωνῆ τῆς 'Ιστορίας
μας τῆς ὁποίας κύριος φορεὺς
εἶναι ἡ 'Εκκλησία. θὰ δοῦν ἐναν-
τίον τῆς 'Ελληνικῆς Πολιτείας
τῆς οὐτως εἰς ἀπὸρροῦς καὶ ἄγνο-
μῶς στραγγαλιζούσης τὴν ζωὴν
τῆς Ἀγίας ἡμῶν 'Εκκλησίας καὶ
ἀνακοπούσης τὴν ἐξόχως ἀθρο-
πιστικὴν καὶ σωτηριώδη πορεί-
αν τῆς ἐν τῷ εὐσεβεῖ ἡμῶν 'Ε-
θνεί.

Ταῦτα ἐξ οὗτος καθήκοντός
ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς
τὴν προσδυγενῆ ἐν τῷ Χριστι-
ανῷ Κόσμῳ 'Εκκλησίαν μας ἐ-
θαρορήσαμεν νὰ γράψωμεν πρὸς
ἡμᾶς, βέβαιον ὅτι, ὅτι ὁ πό-
νος μας θ' ἀπληρήσῃ θαθέως εἰς
τὴν καρδίαν σας καὶ δι' ἑστώ
καὶ ἐν τῇ ἐνστάτῃ σιγῇ, θὰ θελή-
σῃτε νὰ ἐπανορθώσῃτε τὸ δια-
πραχθέν ἀδικήμα.

30 'Ιουλίου 1930

Εὐχέται πρὸς Κύριον
+ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ
+ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
+ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ὁ Λόγος τοῦ ἱατροῦ κ. Γεωργίου Δήμα,
κατὰ τὸν πανηγυρισμὸν τῆς 'Εκατονταετηρίδος
ἐν Συρράκῃ (29 'Ιουλίου 1930) πρὸ τῆς μαρ-
μαρίνης προτομῆς τοῦ Ἰωάννου Κωλέττη

Σεβασμιώτατε, Ἐξοχώτατε,
Σεβαστὴ Ὁμήγυρις

Ἐάν ὀνομάσῃ καὶ δικαίως εὐάνδρος
ἡ 'Ηπειρος, ἔγωγε μὲν καὶ ὑπερηφάνει-
αν τοιοῦτ' ἔγωγε, ὅτι μίαν τῶν πρώ-
των θέσεων ἐν τῇ 'Ιστορίᾳ αὐτῆς κατέχει
ἡ εὐαγγελιστικὴ κομπολιτὴς Συρράκου, ἡ
κορὴν αὐτῆς τῶν χωρίων τῆς νοτιοδυτι-
κῆς, δρασεῖας τοῦ Πίνδου καὶ τοῦ Μαλα-
κασίου. Εὐαγγελιστὴν λέγω, ὅς ἀναδείξα-
σα ἄνδρας ἰσοσθένειους, ὡς πολιτικούς,
ποιητὰς, ἐπιστήμονας καὶ εὐεργέτας, ὅσον
καὶ πλείστοις φιλοπατρίδας εὐεργέτας
καὶ δωρητὰς.

Πότε ἰδρῦθη καὶ πῶς συνκρίσθη ἰστο-
ρικῶς εἶναι ἀνεπαρκέστατον. Λατρί-
ως παροομία λέγει «Ματσούκι, χωρί-
ον, Καλαρρῦτες, μαχαλᾶς, Συρράκων πέντε
σπίται». Ταχέως ὅμως ἀνεστράφησαν οἱ
ἄνθρωποι καὶ τὸ πέντασπιτον Συρράκων ἡν-
δρώθη, ἡμῖς καὶ ἀνεδείχθη, γενόμενον
πολυανθρωπώτατον καὶ εὐφρονον, ὥστε ὡς
ἀρχαία τις Μητρόπολις νὰ ἰδρῶσιν τὰς πε-
ρὶ αὐτοῦ, ὡς εἶπε ν. ἀποικίους Παλαιοχωρί-
ται Συρράκου καὶ Προσβάλλαν, πολλοὶ δὲ νὰ
μετοικήσωσιν, ὡς οἱ Συρρακιῶται τῶν
'Αγρῶν, ὁ Μάμαλης μετ' ἑκατὸν οἰκογε-
νίας καὶ ἄλλοι εἰς διάφορα μέρη τῆς
'Ελλάδος καὶ παραλίους πόλεις τῆς Μεσο-
γείου καὶ τῆς Νήσου, ὅσον φεύγοντες τὸ
ἄγονον καὶ βραχὺ τῆς ἀετοφωλιάς αὐτῆς,
ὅσον καὶ τὸν τυραννικὸν ζυγόν.

Εἴθε ταχέως εὐρεθῇ ὁ Θεοκιδίδης
τῆς 'Ιστορίας τοῦ Συρράκου κατὰ τὸν προ-
κηρυχθέντα διαγωνισμόν τοῦ Χρήστου
Ζαλοκώστα, ἐγὼ δὲ, μὴ θέλων νὰ κουρά-

σω ὑμᾶς, θὰ προσπαθῶσώμεν διὰ κινήματο
γραφικῆς ταινίας νὰ ἀπεικονίσω τὴν οἰα
διοδρομίαν καὶ τὴν ἐνδοκίαν αὐτοῦ δοῶν.

Καὶ μετὰ τὴν καθυπόταξιν καὶ κατὰ-
πτωσιν τῆς 'Ηπείρου ὑπὸ τῶν Τούρκων
παρῶμεναι καὶ ἀνδιστάντο εἰσεῖν τ' ἀρ-
ματολογία καὶ τὰ κατεπανά τῶν Μολα-
ναίων, τῶν Τζουμέρκων καὶ τοῦ Ξηρομέρου, ἂν
λαμὰ μακρὸς καὶ σκληρὸς ἀγὼνας, περὶ
τὰ τέλη τοῦ 15ου αἰῶνος, εἰ Βλάχοι τοῦ
Πίνδου ὑπέταξαν αὐτοὺς αὐτοῦς, δηλαδὴ
συνεβλήθησαν μετ' αὐτοῦς Τούρκους, ἔξαρτη-
θέντες μὲν διοικητικῶς ἐκ τῆς Βασιλομήτο-
ρος (Βαλιδῆ) ἀλλὰ καὶ διηγεσάντες τὸν
παράδοτον ἀνεξάρτητον ὁ πολίτευμά των, ὅς
περιβλήθησαν διὰ προνομίων καὶ λέγετα,
ὅτι οἱ Σπαχίδες, ἐρχόμενοι εἰς Συρράκων
κατέθετον τὰ ὅπλα των καὶ τὰς οἰκίας
των εἰς Ἅγιον Γεώργιον.

Διὰ τῶν προνομίων τούτων ἰδρῦθησαν δύο
ἡμιανεξάρτητοι Κοινότητες Ὁμοσπονδία
ἡ τοῦ Συρράκου καὶ τῶν ἡ Καλαρρῶν.
Εἰς τὴν Ὁμοσπονδίαν τοῦ Συρράκου ὑ-
πῆγοντο 42 χωρία ἔχοντα ἰδίους ἄρχοντας,
ἀλλὰ συμβουλευόμενα καὶ ἐξαρτώμενα ἀ-
πὸ τὴν Προτεύουσάν των, τὸ Συρράκων.
Πάντα ταῦτα τὰ προνόμια, μετὰ εἴτη ἡ
μᾶλλον αἰῶνας, κατηργήθησαν ὑπὸ τῆς
'Ηπειρωτικῆς τίγρεως, τοῦ Ἀλῆ-Πασσά.

Ἐποφελούμενοι τῶν προνομίων των,
διὰ τὸ ἄγονον καὶ βραχὺ τῆς ἀετο-
φωλιάς αὐτῆς ἐπεδίδθησαν εἰς ἐμπόριον,
τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν κατεργασίαν τῶν
μαλλίνων εἰδῶν. Ὡς ἐμπόριοι ἐπιχειρημα-
ταί, εἰλικρινεῖς καὶ εὐσυνείδητοι διέπρε-
ψαν πούλαχον τῆς 'Ελλάδος καὶ τῆς Εὐρώ-

πῆς ὥστε ἱστορεῖται, ὅτι ὁ Συρρακιῶτης
Ἀδάμος ἐγένετο τραπεζίτης τοῦ Βασιλέ-
ως τῆς Ἰσπανίας. Ὡς κτηνοτρόφοι, οἱ ἀρ-
χαῖοι περὶ τῆς τσελιγκᾶδες ἐπλημύρουν με-
τὰ πολλὰ καὶ ὑπερήφανα κοπάδια των τὰ
χειμάδια τῆς 'Ηπείρου, τῆς Μακεδονίας, τῆς
Θεσσαλονίκης καὶ Αἰτωλοακαρνανίας μετὰ
τῶν ὑπερνετήκοντα χιλιάδων προβάτων
των. Συναφῆς τούτου ἦτο ἡ τελεία καὶ
μεγίστη ἀνάπτυξις τῆς κατεργασίας ἡ βιο-
μηχανίας τῶν μαλλίνων εἰδῶν, πρὶν ἢ ἀνα-
πτυχθῶν αἱ εὐρωπαϊκαὶ βιομηχαναίαι
ὥστε νὰ καταστήσῃ αὐτὴ μονοπώλιον τῶν
Συρρακιῶν καποτοφορᾶδων διὰ τὸν
ναυτικὸν καὶ ἐργατικὸν Κόσμον τῆς τε
'Ελλάδος καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν Μεσογείων
κῶν πόλεων, ἀφοῦ ἔφθανον μέχρι τῶν
'Ηρακλείων στηλῶν.

Καὶ αἱ μὲν γυναῖκες κατηργάζον-
το τὰ φημισμένα εἰς στερεότητα καὶ
χρωματισμοὺς καὶ συνδυασμοὺς μάλ-
λινα εἰδῆ ἐπιπλώσεων καὶ ἐνδυμα-
σιῶν καὶ τὰ τοῦ ἐμπορίου καλσι-
γράμματα, φλοκάτα καὶ καπνῶτα, οἱ
δὲ ἄνδρες λεγόμενοι γραφτάδες καὶ
καπνιτάδες, παραλαμβάνοντες τὰ εἴ-
δη ταῦτα, τὰ ἔρραπτον εἰς ποικίλλας
ἐνδυμασίας καὶ κάππας καὶ τὰ ἐπό-
λουν παντοῦ τῆς Μεσογείου, ὥστε
καὶ σήμερον διατηρεῖται, νομίζω, εἰς
τὰς Ἰταλικὰς φορτωτικὰς, δηλαδὴ
τὴν κάππαν τοῦ διδόμενου δώρον τοῖς
πλοιαρχοῖς, ὑπὸ τῶν Συρρακιῶν
καπνιτάδων.

Πάντα ταῦτα ἐξῆμνησεν ὁ ἀθάνα-
τος ποιητὴς μας ὁ Τραγουδιστὴς τοῦ
Χωριοῦ καὶ τῆς Στάνης, Κώστας
Κρυσαλλής.

Οἱ εὐφρεῖς ὅμως καὶ ἐπιχειρημα-
ταί Συρρακιῶται ἦσαν λίαν φιλο-
πάτριδες, ὥστε καὶ πλουτοῦντες
καὶ εὐημεροῦντες εἰς τὰ ἑξῆς καλεῖς
ἐλευθερὰ Κράτη ἐν μόνον ὄνειρον
εἶχον τὸ μεγαλεῖον τῆς ἰδίας Πατρί-
δος καὶ τὴν ζήλευσιν 'Ελευθερίαν
τῆς 'Ελλάδος, ὥστε ἐκ τῶν πρώτων
ἐμνήθησαν εἰς τὴν Φιλίαν 'Εταιρί-
αν καὶ παλιννοστοῦντες ἐδαπάναν
τὸν πλοῦτόν των εἰς καλλιμαρμά-
ρους κατενυχώρους οἰκίας, μετ' ἃ
πάσης ἀνέσεως καὶ εὐμαρείας, εἰς
σύστασιν 'Εκκλησιῶν καὶ Σχολῶν,
μετὰ πληρεστάτων βιβλιοθηκῶν ἐξ
ἀρχαίων ἑλληνικῶν καὶ εὐρωπαϊ-
κῶν βιβλίων, ἀφοῦ ἦσαν γλωσσομα-
θέστατοι καὶ συνετήρουν ἄρτια σχο-
λεῖα πρώτης ἐκπαιδεύσεως καὶ ὡς
παράδειγμα τῆς φιλοπατρίας των καὶ
τῆς φιλομαθείας των ἀναφέρω τὸ συ-
στηθὲν ποτε Τοπάλειον Παρθενάγω-
γεῖον καὶ τὸ ὑφιστάμενον Οἰκοτρο-
φεῖον «Ὁ Γιαννιώτης». Συνεπῶς καὶ
ἐπιστήμονας πολλοὺς ἀνέδειξε τι-
μῶντας τὴν πατρίδα των, καὶ ἂν ἀνα-
φέρω τινάς: τὸν Βασίλειον Βένιν
Συρρακιῶτην, ἱατρὸν τοῦ Σουλτάνου
Γεωργίου Βάφαν. Καθηγητὴν τοῦ Πα-
νεπιστημίου, τὸν Νικ. Βάφαν ἀντίστοιχον
γέλαιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, τὸν Γεωργί-
ον Μπῆτσειον ὀφθαλμολόγον, τὸν Πέ-
τρον Ζαλοκώσταν χημικὸν καὶ λοι-
ποὺς.

Εὐημεροῦντες ὅμοι ὁ Συρρακιῶται δὲν
ἐπανεπαύοντο εἰς τὸν πλοῦτόν των καὶ εἰς
τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ διαπνεόμενοι ὑπὸ τοῦ
ζήλου τῆς 'Ελευθερίας ἐδράττοντο τῶν ὁ-
πλων ὁσάκις ἐδίδετο ἀφορμή. Τρεῖς κατε-
στράφη, λέγετα, τὸ Συρράκων, ἀλλ' ἡ
τοῦ ἐπὶ τῆς τελευτίας, ὁ δολοφονία
τοῦ ἐθνικοῦ ἀγώνος, ἡ γενομένη τὸν 'Ιού-
λιος τοῦ 1821 καὶ τῆς ὁποίας τὴν ἐπέτειον
δὲν θρηνηθῆναι, ἀλλὰ πανηγυρίζεσθαι ὡς
μερον ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς κωνσταντινου-
μας Σημαίας.

Ἰδοὺ καὶ τὸ δημόδες τραγούδι:

Ἡ λεηλασία τοῦ Συρράκου
(1821)

Τρία πούλλακια κάθονταν ψηλὰ στὸν
(Ἀτ Γεώργη)

(Ἀτ Γεώργη)
τῶνα τηρεῖ τὰ Γιάννινα, τ' ἄλλο
(κατὰ τὸ Βάλτο)
τὸ τρίτο τὸ καλύτερο μοιρολόγιον
(καὶ λέγει)
«Πολλὴ μαυρίλα πλάκωσε ψηλὰ ἀπ'»
(τὴν Τσουκαρέλλα)
Μὴν εἶναι μαῦρα πρόβατα, μὴν εἶναι
(μαῦρα γίδια)
—Δὲν εἶναι μαῦρα πρόβατα, οὔτε καί
(μαῦρα γίδια)
μὲν εἶναι οἱ Χαλυτουπίδες, πῶρονται
(τοῦ Συρράκου).
Βρίσκουν τὰ σπῖτια ἔρημα, τὲς πόρ-
(τὲς ἀνοιγμένες)
Βάνουν φωτιά στὸν «Αἰ—Διδ», καὶ
(καὶ ν' ἔλθῃ τὴν χώρα.
'Ομὲρ Κουμπάρος χούγιαξε στὴν μέση
(ἀπὸ τὴν Γούρα)
—Παιδιά, μὴν καίτε τὸ χωριό, μὴν
(καίτε τὰ βακούφια,
οἱ Βλάχοι τὸ μετάνοισαν καὶ πίσω
(θὰ γυρίσουν.
—Τί λές, τί λές, παλιάρβανε, τί λές,
(Ὁμὲρ Κουμπάρη)
Οἱ Βλάχοι πᾶνε, φύγαγε, καὶ πᾶν κατὰ
(τὸν Βάλτο,
κ' ὅταν ἀλλάξῃ ὁ καιρὸς, φτάνουν
(καινούργια σπῖτια,
φκιάζουν καινούργιες ἐκκλησίαι, και-
(νούργια μοναστήρια.)

Κατὰ τὸ σωτήριον αὐτὸ ἔτος 1821 τῆς
'Ελληνικῆς 'Εθνεγερσίας, ἐπαναστάτησε
καὶ τὸ Συρράκων φυσικῶς. Ἐμπνευστῆς
καὶ ἀρχηγὸς αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης
Κωλέττης. Ἀλλὰ ποῖος αὐτοῦ Κωλέττης,
Φρονῶ ὅμως δι' οὓδας 'Ελλην δικαιού-
ται νὰ ἀγνοῇ τὸν δαιμόνιον Κωλέτην
τὸν ῥέκτην ἀγωνιστὴν καὶ συνετὸν σύμ-
βουλον τοῦ 1821 καὶ πρώτον Προθυ-
πουργόν τῆς νέας 'Ελλάδος.

(Ἀκολουθεῖ)

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Βεβαιῶται ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐπιση-
μοτέρων πηγῶν ὅτι τὸ περίφημον Κόμ-
μα τῶν Φιλοδουλῶν, κατ' εὐφημισμὸν ὁ-
νομαζόμενον Φιλελευθέρων, διεσπάσθη,
καὶ μόνον κατ' ἐπιφάνειαν θεωρεῖται φα-
νερὰ ἡνωμένον, οἱ δὲ καὶ ἀλλοιόμενοι
εἰς δύο πᾶσιν ὁμοῦ προσεχέας βουλευτι-
κὰς καὶ γενουσιαστικὰς ἐκλογάς.

Εἰς τὸ σημερινὸν φάλλον τελειώνει
ἡ βαρυσήμαντη ἐπιστολή, τὴν ὁποί-
αν ἐστειλεν ὁ Σ. Μητροπολίτης Ἰω-
αννίνων Κοσ. Κοσ. Σπυριδῶν μετὰ
τῶν δύο Εἰρηναίων Μητροπολιτῶν
Κασανδρίας καὶ Σάμου, πρὸς τὸν
Βενιζέλον διὰ τῆς ὁποίας ἐδέσαν οἱ
εἰρημένοι Μητροπολίται εὐφραδῶν
τὸ ζήτημα τῆς ρευστοποιήσεως εἰς
τὴν πρέπουσαν θέσιν ἐφ' ἧς καὶ
ἠναγκάσθησαν νὰ παραιτηθῶν ἐκ
τοῦ Συμβουλίου τοῦ ὁργανισμοῦ τῆς
ρευστοποιήσεως τῆς Μοναστηρια-
κῆς περιουσίας οἱ δύο ἀποστάται τῆς
'Ιεραρχικῆς ὁλομελείας Μητροπολι-
ται Μακρονήσιας καὶ Σπάρτης διορισθέν-
των ἀντ' αὐτῶν κατὰ πρότασιν τῆς 'Ιερας
Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν Ἀρτης καὶ
'Α'ριανουπόλεως.

Μία φορά καὶ ἕνα καιρὸ κάποι-
ος χριστιανὸς, οἰκτερῶν τὸν ἐν
τῇ γαλῇ τῆς ἐκκλησίας ζωγρα-
φισμένον Διάβολον, πρὸ τοῦ ὁ-
ποῦ οὐδεὶς ἀναθε κέρδι, τὸν ἐ-
λυγίσθη καὶ τοῦ ἀναθε μετὰ λαμ-
πάδα, ἀλλὰ τὴν ἐπομένην νύκτα
εἶδε καὶ ἔπαθε ἀπὸ τοῦ Διάβο-
υ.

